

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Громадське здоров'я

**МЕДОТИЧНІ ВКАЗІВКИ
навчальної дисципліни
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти**

**Галузі знань: 22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я
Спеціальності: 229 Громадське здоров'я**

**Вінниця
2022 рік**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ:

д.мед.н, проф. О.М. Очередько

Обговорено на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова та рекомендовано до затвердження на центральній методичній раді / науковій комісії

“24” травня 2022 року, протокол №7

Затверджено на центральній методичній раді / науковій комісії

“24” травня 2022 року, протокол №7

Змістовий модуль

Тема 1. Планування стратегій та програм громадського здоров'я

Складові програми (стратегії). Методологія планування стратегій та програм громадського здоров'я. Види стратегій, способи реалізацій. Показники. Моніторинг виконання. Приклади національних програм. Презентації. Буде приділена увага практичним аспектам моніторингу на основі традиційного програмного забезпечення в аналітичних системах R, EPIINFO.

Знати:

Складові програми (стратегії).

Методологія планування стратегій та програм громадського здоров'я.

Види стратегій, способи реалізацій

Вміти:

Розробляти стратегії та програми громадського здоров'я.

Провести моніторинг виконання програми громадського здоров'я

Виразити результати графічно і створити презентацію

Література:

Тема 2. Економічний аналіз державних програм здоров'я (на прикладах України та США)

Методологія аналізу державних програм здоров'я. Економічний підхід. Прикладні аналізи витрати-ефективність, витрати-утиліти, витрати-ефективність. Авторська методологія балансових диференціальних рівнянь. Презентації. Буде приділена увага практичним аспектам аналізу державних програм здоров'я на основі традиційного програмного забезпечення в аналітичних системах R, EPIINFO.

Знати:

Методологію аналізу державних програм здоров'я.

Економічні шкали виміру ефективності.

Суть прикладних аналізів витрати-ефективність, витрати-утиліти, витрати-ефективність.

Вміти:

Здійснювати економічний аналіз програм здоров'я.

Провести аналіз програм здоров'я з економічних позицій на основі традиційного програмного забезпечення в аналітичних системах R, EPIINFO

Виразити результати графічно і створити презентацію

Література:

Тема 3. Менеджмент процесом планування

Види менеджменту, види планів. Характеристика процесу менеджменту. Необхідні складові. Схеми імплементації. Приклади менеджменту процесом планування. Чарти. Використання зворотної інформації. Використання дендрограм та аналізу дерева рішень. Тестування чутливості. Торнадо аналіз. Використання традиційного програмного забезпечення аналітичних систем R і SAS.

Знати:

Види менеджменту

Види планів.

Характеристику процесу менеджменту.

Необхідні складові процесу менеджменту.

Схеми імплементації менеджменту процесом планування.

Вміти:

Здійснювати менеджмент процесом планування.

Використовувати дендрограми та аналіз дерева рішень.

Проводити тестування чутливості, торнадо аналіз з використанням традиційного програмного забезпечення аналітичних систем R і SAS.

Виразити результати графічно і створити презентацію

Література:

Тема 4. Кількісні методи оцінки економічної ефективності виробників медичних послуг на популяційному рівні.

Параметризація проблеми. Альтернативи. Види ефективності (технічна, алокативна, внаслідок обсягу, загальна). Стохастичний фронт'єрний аналіз. Види, моделі, хід проведення. Структурні форми, дані. Інтерпретація результатів. Приклади. Дата енvelopмент (Data envelopment) аналіз. Види масштабування. Види, моделі, хід проведення. Інтерпретація результатів. Приклади. Використання традиційного програмного забезпечення аналітичних систем R і SAS.

Знати:

Види ефективності (технічна, алокативна, внаслідок обсягу, загальна).

Стохастичний фронт'єрний аналіз.

Види, моделі, хід проведення.

Дата енvelopмент аналіз.

Види масштабування, види, моделі, хід проведення.

Вміти:

Здійснювати базисний стохастичний фронт'єрний аналіз на основі традиційного програмного забезпечення аналітичних систем R і SAS.

Дата енvelopмент (Data envelopment) аналіз на основі традиційного програмного забезпечення аналітичних систем R і SAS.

Інтерпретувати результати аналізів оцінки економічної ефективності виробників медичних послуг на популяційному рівні.

Література:

Тема 5. Приклади оцінки ефективності соціальних трансферних програм в галузі громадського здоров'я

Види соціальних трансферних програм в галузі громадського здоров'я. Макро- і мікроекономічні обґрунтування. Складові ефективності. Приклади трансферних програм в страховій медицині, інші трансфери в галузі громадського здоров'я.

Знати:

Види соціальних трансферних програм в галузі громадського здоров'я.

Макро- і мікроекономічні обґрунтування.

Складові ефективності.

Вміти:

Оперувати термінологією трансферних програм в галузі громадського здоров'я.

Проводити якісний аналіз трансферних програм в галузі громадського здоров'я.

Включати ефекти трансферних програм в медико-організаційні дослідження.

Література:

Тема 6. Дизайн збору медико-демографічної інформації

Загальні питання збору медико-демографічної інформації. Вибірковість, зміщення, змішування. Обсерваційні дизайни: звіт за випадками/серіями, екологічний дизайн, перехресний дизайн. Цілі, області застосування. Аналітичні дизайни: випадок-контроль, когортний. Можливі зміщення, властиві ефекти змішування та способи уникнення і корекції. Приклади. Використання традиційного програмного забезпечення аналітичних систем R і SAS.

Знати:

Вибірковість, зміщення, змішування.

Основи та види обсерваційних дизайнів: звіт за випадками/серіями, екологічний дизайн, перехресний дизайн. Цілі, області застосування.

Основи та види аналітичних дизайнів: випадок-контроль, когортний. Можливі зміщення, властиві ефекти змішування та способи уникнення і корекції.

Вміти:

Аналізувати дані обсерваційних досліджень, інтерпретувати та зображати графічно результати.

Аналізувати дані досліджень випадок-контроль, інтерпретувати та зображати графічно результати.

Аналізувати дані когортних досліджень, інтерпретувати та зображати графічно результати.

Література:

Тема 7. Види прикладних статистичних аналізів популяційних процесів здоров'я

Класифікації прикладних статистичних аналізів популяційних процесів здоров'я. Види прикладних статистичних аналізів популяційних процесів здоров'я за типами і кількістю залежних змінних та функціями зв'язку. Моделювання даних, отриманих за ієрархічними, комплексними дизайнами. Моделювання часових та просторових процесів. Особливості моделювання економічних змінних та процесів в охороні здоров'я. Використання традиційного програмного забезпечення аналітичних систем R, WinBUGs, SAS.

Знати:

Види прикладних статистичних аналізів популяційних процесів здоров'я за типами і кількістю залежних змінних та функціями зв'язку.

Основи моделювання даних, отриманих за ієрархічними, комплексними дизайнами.

Основи моделювання часових та просторових процесів.

Вміти:

Аналізувати дані, отриманих за ієрархічними, комплексними дизайнами, інтерпретувати та зображати графічно результати.

Аналізувати дані досліджень випадок-контроль, інтерпретувати та зображати графічно результати.

Аналізувати дані часових та просторових процесів, інтерпретувати та зображати графічно результати.

Література:

Семінар №1

Складові програми (стратегії).

Методологія планування стратегій та програм громадського здоров'я.

Види стратегій, способи реалізацій

Методологія аналізу державних програм здоров'я.

Економічні шкали виміру ефективності.

Суть прикладних аналізів витрати-ефективність, витрати-утиліти, витрати-ефективність

Види менеджменту

Види планів.

Характеристику процесу менеджменту.

Необхідні складові процесу менеджменту.

Схеми імплементації менеджменту процесом планування.

Види ефективності (технічна, алокативна, внаслідок обсягу, загальна).

Стохастичний фронт'єрний аналіз. Види, моделі, хід проведення.

Дата енвелопмент аналіз. Види масштабування, види, моделі, хід проведення

Види соціальних трансферних програм в галузі громадського здоров'я.

Макро- і мікроекономічні обґрунтування.

Складові ефективності.

Вибірковість, зміщення, змішування.

Основи та види обсерваційних дизайнів: звіт за випадками/серіями, екологічний дизайн, перекресний дизайн. Цілі, області застосування.

Основи та види аналітичних дизайнів: випадок-контроль, когортний. Можливі зміщення, властиві ефекти змішування та способи уникнення і корекції

Види прикладних статистичних аналізів популяційних процесів здоров'я за типами і кількістю залежних змінних та функціями зв'язку.

Основи моделювання даних, отриманих за ієрархічними, комплексними дизайнами.

Основи моделювання часових та просторових процесів.

Тема 8. Медико-соціальні та екологічні детермінанти здоров'я. Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення. Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я. Наукові основи проведення епідеміологічних досліджень.

Медико-соціальні та екологічні детермінанти здоров'я. Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення. Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я. Наукові основи проведення епідеміологічних досліджень. Використання традиційного програмного забезпечення аналітичних систем R, WinBUGs, SAS.

Знати:

Медико-соціальні та екологічні детермінанти здоров'я.

Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення.

Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я.

Наукові основи проведення епідеміологічних досліджень

Вміти:

Визначати медико-соціальні та екологічні детермінанти здоров'я.

Застосовувати гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення.

Оцінювати функціональний стан та адаптаційні можливості організму та наукові основи громадського здоров'я.

Застосовувати наукові основи проведення епідеміологічних досліджень.

Література:

Тема 9. Актуальні проблеми та методи економіки громадського здоров'я.

Відмінності економіки громадського здоров'я від класичної. Розділи економіки громадського здоров'я. Властивості економічних змінних. Особливості мір зв'язку, еластичність, семи-еластичність. Методи економіки громадського здоров'я. Метод економічних кривих. Методи економічного аналізу громадського здоров'я. Методи економетрії. Використання традиційного програмного забезпечення для економетричних моделей, зокрема аналітичних систем R, STATA, SAS.

Знати:

Відмінності економіки громадського здоров'я від класичної.

Розділи економіки громадського здоров'я.

Властивості економічних змінних.

Еластичність, семи-еластичність.

Методи економіки громадського здоров'я.

Вміти:

Застосовувати економічні змінні та будувати економетричні моделі.

Користуватись традиційним програмним забезпеченням для економетричних моделей, зокрема аналітичних систем R, STATA, SAS.

Література:

Тема 10 Методологічні та методичні основи та загальна схема вивчення впливу комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення

Методологічні та методичні основи, загальна схема вивчення впливу комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення. Просторові, часові, та гніздові моделі. Виміри ефектів, види зв'язку, парціальні зв'язки. Статистичні тести. Поправки на множинні тести. Розвідувальний аналіз даних. Графічні презентації просторових та часових даних. Використання традиційного програмного забезпечення для вивчення впливу комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, зокрема аналітичних систем R, STATA, SAS.

Знати:

Виміри здоров'я населення.

Просторові, часові, та гніздові моделі.

Виміри ефектів, види зв'язку, парціальні зв'язки.

Статистичні тести. Поправки на множинні тести.

Розвідувальний аналіз даних.

Графічні презентації просторових та часових даних.

Вміти:

Проводити виміри здоров'я населення.

Оцінювати вплив комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення

Користуватись традиційним програмним забезпеченням, зокрема аналітичними системами R, STATA, SAS.

Література:

Тема 11 Методика вибору зон спостереження. Методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища. Медична географія. Аналіз просторових даних. Методика розрахунку інтегрального індексу здоров'я та оцінки кількісних показників стану здоров'я населення у зв'язку з впливом навколишнього середовища.

Методика вибору зон спостереження. Методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища. Медична географія. Аналіз просторових даних. Методика розрахунку інтегрального індексу здоров'я та оцінки кількісних показників стану здоров'я населення у зв'язку з впливом навколишнього середовища. Графічні презентації медико-географічних даних. Використання традиційного програмного забезпечення для вивчення впливу комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, зокрема аналітичних систем R, STATA, SAS.

Знати:

Інтегральні виміри здоров'я населення.

Методика вибору зон спостереження.

Методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища.

Медична географія. Аналіз просторових даних.

Методика розрахунку інтегрального індексу здоров'я

Вміти:

Обґрунтувати вибір зон спостереження.

Оцінювати вплив комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення

Обчислювати інтегральні індекси здоров'я

Здійснювати графічні презентації медико-географічних даних.

Користуватись традиційним програмним забезпеченням, зокрема аналітичними системами R, STATA, SAS.

Література:

Тема 12 Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення. Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я.

Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення. Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я.

Знати:

Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення.

Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму.

Наукові основи громадського здоров'я.

Вміти:

Застосовувати гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення.

Оцінювати функціональний стан та адаптаційні можливості організму.

Практично застосовувати наукові основи громадського здоров'я.

Література:

Семінар №2

Медико-соціальні та екологічні детермінанти здоров'я.

Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення.

Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я.

Наукові основи проведення епідеміологічних досліджень

Відмінності економіки громадського здоров'я від класичної.

Розділи економіки громадського здоров'я.

Властивості економічних змінних.

Еластичність, семи-еластичність.

Методи економіки громадського здоров'я.

Виміри здоров'я населення.

Просторові, часові, та гніздові моделі.

Виміри ефектів, види звязку, парціальні звязки.

Статистичні тести. Поправки на множинні тести.

Розвідувальний аналіз даних.

Графічні презентації просторових та часових даних

Інтегральні виміри здоров'я населення.

Методика вибору зон спостереження.

Методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища.

Медична географія. Аналіз просторових даних.

Методика розрахунку інтегрального індексу здоров'я

Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення.

Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму.

Наукові основи громадського здоров'я.

Література:

1. Chave, S.P.W. (2001). In: Oxford Textbook of Public Health. Vol 1, Oxford University Press
2. Concern for Europe's Tomorrow: health and the environment in the WHO European region / WHO European Center for Environment and Health. [Publ. on behalf of the World Health Organization Regional Office for Europe].-Stuttgart: Wiss.Verl.-Ges., 2005.- 537 p.
3. Hogarth, J. (1998). Glossary for Health Care Terminology, Public Health in Europe-4
4. Last, J.M. (2001). A Dictionary of Epidemiology, Oxford University Press
5. Mausner, J.S. and Kramer, S. (2005). Mausner and Bahn: Epidemiology - An Introductory Text, Saunders
6. Nalini Sathiakumar, Olga Henaо (2010). Методы исследования (пер. с англ. осущ. Центром спаркмана по Международному Здравоохранению, Бирмингем, шт. Алабама, США), США, - 189с.
7. Nalini Sathiakumar, Olga Henaо (2002). EPI INFO 2000. Лабораторное руководство (пер. с англ. осущ. Центром спаркмана по Международному Здравоохранению, Бирмингем, шт. Алабама, США), США, - 267с.
8. Park, K. (2007). Textbook of Preventive and social medicine. 15th Eddition.-Jabalpur
9. Roger Detels and Lester Breslow (2004). In: Oxford Textbook of Public Health. Vol 1. W.W. Holland, et al (eds) Oxford University Press